

Baclofen – ett behandlingsalternativ vid alkoholberoende?

Sedan 2004 har läkemedlet mot spasticitet av och till varit föremål för diskussioner om möjlighet och effektivitet som behandlingsalternativ vid alkoholberoende. I augusti i år kom ännu en undersökning som fokuserade på effektivitet och tolerabilitet i en dos-respons, randomiserad och kontrollerad studie¹.

Huvudresultatet för denna amerikanska studie är att det finns evidens för att baclofen minskar alkoholkonsumtionen för beroende och ökar antalet alkoholfria dagar. Då dos och tolerans enligt studien skiljer kvinnor och män åt är författarnas budskap att ytterligare fördjupade studier är önskvärda. Studiens resultat är inte helt entydiga.

GABAB-agonisten baclofen är ett resultat av Ciba-Geigy-forskning ledd av den schweiziske kemisten Heinrich Keberle, som 1960 utgick från att substansen hade antiepileptiska egenskaper. Till sin besvikelse blev det inte så, men senare upptäcktes den goda effekten av medlet vid spasticitet. Det var 1971 som baclofen kom i ropet igen. Amerikanska FDA² godkände baclofen för behandling av muskelspasticitet och dess tillhörande smärta.

Hur kom alkoholberoende in i bilden? Jo, den franske kardiologen Olivier Ameisen ville bli av med sitt alkoholberoende och testade 2004 baclofen – enligt egen erfarenhet synnerligen framgångsrikt. Hans egenhändiga behandlingsframgång beskrev han 2008 i sin bok *Le Dernier Verre* (Det sista glaset).

Ameisen gjorde inte så mycket mer, men en intresserad amerikan satsade en ansevärd summa dollar till ett forskningsprojekt för att se om baclofen var så bra. Universitetet i Amsterdam fick pengarna och uppdraget som ledde till en klinisk forskning. Slutrapporten³ var inte så lovande. Man fann ingen evidens för positiv effekt, varken vid låga eller höga doser hos de alkoholberoende. Dock avslutar man med brasklappen att man inte ville utesluta möjligheten att baclofen kan ha effekt vid behandling av svårt alkoholberoende som inte svarar på annan behandling.

Under senare år har ett antal baclofenstudier publicerats. Någon direkt consensus finns inte. Sannolikt beroende på att substansen inte har fokuserad målgrupp och rekommenderade doser varierar rejält. Men författarna till flera rapporter andas positivism inför baclofen som ett blivande etablerad behandlingsalternativ. Kanske inte enbart vid alkoholberoende!

En tidig studie som redovisat positiva resultat publicerades i *The Lancet* 2007⁴. Den visar att baclofen är effektivt för att behålla nykterheten hos alkoholberoende med levercirros. Cochrane publicerade 2018⁵ en översikt över baclofen vs placebo vid alkoholberoende. Här konstateras att vissa resultat är lovande men evidensen är i dagsläget osäker huruvida baclofen kan betraktas som ett förstahandspreparat vid alkoholberoende.

En forskningsrapport från juli 2020⁶⁾ visar man på titrerad dosering för högriskkonsumenter av alkohol. Konklusionen i denna studie är att baclofen var effektivare än placebo när det gällde att minska alkoholkonsumtionen från hög till lågrisknivå. Biverkningarna var högre för baclofen än för placebo.

En annan systematisk översikt och meta-analys redovisas i juni 2021⁷⁾ i vilken komorbiditeten mellan ångestsymtom och alkoholberoende undersöktes. Studien visar på högre antal drogfria dagar för baclofengruppen jämfört med placebogruppen. En liten hake var dock att ångesten över en 12-veckorsperiod inte skilde sig mellan de båda grupperna. Dock menar forskarna att det finns anledning att fortsätta dessa studier.

¹⁾Neuropsychopharmacol. (2021) doi.org/10.1038/s41386-021-01055-w

²⁾<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/>

³⁾European Neuropsychopharmacology. doi:10.1016/j.euroneuro.2016.10.006

⁴⁾Lancet 2007 doi: 10.1016/S0140-6736(07)61814-5.

⁵⁾Cochrane Database Syst Rev 2018 Nov 26;11(11):CD012557.

⁶⁾Addiction 2020 Jul;115(7):1265-1276. doi: 10.1111/add.14927.

⁷⁾Neurosci Biobehav Rev 2021 Jun;125:296-313. doi: 10.1016/j.neubiorev.2020.12.030.